

JUSTIFIKAZIOA ETA HELBURUAK

Sarrera

2007ko Osasun-inkesta (EAEI'07), gure Erkidegoan egiten den bosgarrena da. Lehenengoa, 1986an egin zen, eta 1992tik aurrera bost urtez behin egin izan da. Urte horietan, EAEI Euskal Autonomia Erkidegoko osasunaren informazio-sistemari dagokion elementu ordezkazina bihurtu da.

Lehen inkestako analisiak kontuan hartuz, erabaki garrantzitsuak hartu ziren. Erabaki horien artean azpimarratzekoak dira, besteak beste: Asistentzia Sanitarioaren unibertsalizazioa eta Haurren Hortz-osasunaren Programa. Bigarren edizioa 1992an egin zen, eta osasun-zerbitzuen plangintza eta kudeaketarako zuzendu zen (erref.). Horren adibide ona dugu titietako minbizia goiz detektatzeko programa martxan jartzea. 1992tik aurrera, EAEI bere informazioaren erabiltzaile potentzialen arteko kontsulta-prozesu bat sortu zuen, gure Erkidegoan osasun-plangintzarako informazio-beharrak kontuan hartu eta haietara moldatzeko asmoz. 1997ko edizioak panel bat sartu zuen eta 1992ko laginaren zati handi bat 1997an elkarriketatua izan zen. Berrikuntza horrek, datuei indar eta balio handiagoa eman die, aztertutako adierazle nagusietan gertatutako aldaketa indibidualak aztertu ahal direlako. 2002an, informazioaren erabiltzaileen artean egindako kontsulta-prozesuaren ondorioz, laginaren tamaina gehitu egin da eta beste arlo batzuk sartu ere bai. 2007ko inkestan atal berri batzuk gehitu ez ezik, galdera batzuk ere aldatu egin dira (Helburuak ikus).

Justifikazioa

Osasun-inkestak, osasun-plangintzari buruzko erabakiak hartzeko orduan (WHO, 1990), kontuan hartu beharreko oinarritzko elementuak dira. Izan ere, euren bidez jakin dezakegu zeintzuk diren osasunaren tamaina, banaketa eta joerak, zeintzuk diren bizi-azturak eta zerbitzu sanitarioen erabilera, biztanleen ikuspuntutik ikusita. Inkestek, bestalde, osasunaren arazo nagusiak identifikatzen uzten digute, bai lehentasunak identifikatzeko, bai plangintzaren interbentzio-estrategiak diseinatu eta garatzeko (Patrick eta Bergner, 1990), eta baita baliabideen esleipena ebaluatzeko ere (Patrick eta Erikson, 1993). Euren bidez ere, arrisku-talde nagusiak identifika daitezke bai osasunari dagokionez, bai bizi-azturei dagokienez eta bai zerbitzu sanitarioez baliatzeari dagokionez. Beraz, osasun-inkestak osasuna planifikatzeko orduan lanabes oso garrantzitsu bihurtu dira eta, hori dela eta, herrialde garatu gehienek euren osasun-inkesta propioa dute.

EAEko Osasun-inkestak (EAEOI) jasotako informazioaren baliorik handiena da, izan, azpimarratu beharreko ezaugarri batzuetan oinarritzen dela. Beste osasun-inkesta batzuetan gertatzen den bezala, EAEOI biztanleetatik ateratako ikuspegia ematen du, biztanleria-taldeari buruzko informazioa jasotzen duelako, biztanleria horrek osasun-zerbitzuak erabili edo ez erabili arren. Horrez gain, gure komunitatearen osasuna baloratzen du pertsonen, euren, alderditik ikusita. EAEOI ematen digun informazioaren bidez, jakin dezakegu nola sumatzen duten euskal herritarrek euren osasuna eta nola baloratzen duten euren osasuna eta euren gaitasun funtzionala. Horrela, bada, zerbitzu sanitarioek erabiltzen dituzten datuetan oinarritutako informazio-sistemetatik lortutakoaren ikuspuntu osagarri bat eskaintzen du. Azken datu horiek ematen diguten informazioa osasun-zerbitzuen pertsona erabiltzaileetara mugatuta dago eta profesional sanitarioen alderditik ikusita. Eta osasunari buruz hitz egiterakoan, EAEOI dimentsio askotako ikuspuntua inkorporatzen du, honako hauek barne hartzen dituelarik: osasunaren autobalorazioa, osasunarekin zerikusia duen bizi-kalitatea, morbiditate kronikoa eta desgaitasuna.

EAEOI osasun-zerbitzu publiko eta pribatuen erabileraren maiztasunari eta ezaugarriei buruzko informazioa ere ematen digu. Horrela, osasun-zerbitzuen erabilera beste hauekin erlazionatzen uzten du: ezaugarri demografikoak, familia-determinatzaile sozioekonomikoak, bizi-azturak eta hautemandako osasunaren egoera. Horrez gain, familia bakoitzak daukan gastu sanitario pribatuari buruzko informazioa ematen digu, eta hori beharrezkoa da gastu sanitarioaren azterketarako.

Azpimarratzeko da EAEOIren zeregina bai osasun-desberdintasun sozialen ezagueran eta monitorizazioan, eta bai atentzio sanitarioan ere. EAEOIren bidez, guk erlazioa dezakegu osasunaren zenbait determinatzaile sozialen informazioa (e.b.: maila ekonomikoa, lan-egoera, lan-baldintzak, etxeko lanen banaketa, bizilekua, jatorrizko herria) hautemandako osasunarekin, bizimoduekin eta osasun-zerbitzuen erabilerarekin.

Azkenik esan behar da, EAEOIren bidez hautemandako osasunaren adierazle nagusien, osasunarekin zerikusia duten bizi-azturen eta osasunean gizarte-desberdintasunen denbora-eboluzioa jarraitu ahal dela. Eta hori guztia, urteen bidez konpara daitezkeen eta kalitate handikoak diren datuetatik abiatuz.

Helburuak

Honako hauek dira Osasun-inkestak dauzkan helburu orokorrak:

1. Hautemandako osasunean, bizi-azturetan eta zerbitzu sanitarioen erabileran dauden joerak monitorizatzea,
2. Hautemandako osasunean, bizi-azturetan eta zerbitzuen erabileran dauden desberdintasun sozialak monitorizatzea.
3. Osasunari, bizi-azturei eta osasun-zerbitzuen erabilerari dagokienez, arrisku-talde nagusiak identifikatzea.

EAEIO'07ren edukia Euskadiko Sistema Sanitarioaren informazio-beharrizan berrietara moldatu da. Hori lortzeko, EAEIOk honako informazio-arloak inkorporatu edo moldatu ditu:

- Desgaitasun-atalak ondoko hauei buruzko informazioa sartu du: lan-egoera, lan-istripu eta lanetik eratorritako gaixotasunei buruzkoa, desgaitasunaren zio posible gisa. Gainera, Barthel Adierazlea gehitu zaio, pertsona ezinduen menpetasun-maila neurtzeko. Mendeko pertsonen zaintzaileei buruzko galderak ere sartu dira bertan.
- Arazo kronikoko zerrenda aldatu egin da, antsietate/depresioko arazo kronikoaren prebalentziaren informazio banakatua lortzeko.
- *International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)* delako galdesorta sartu egin da, jarduera fisikoa neurtzeko.
- Aseguramendu sanitarioaren hedapenari buruzko galdera bat gehitu da
- Atal batzuk sartu dira jan-aztura, etxebizitza-ingurumen, agresio edo tratatu txarreko egoerei buruz.
- Pertsona bakoitzari Wright¹ delako gizarte-maila esleitzen dion informazioa gehitu da

¹ Wright EO. *Class Counts: Comparative Studies in Class Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000